

stad bestormden. Alleen den pastoor der Notre Dame de Bonne Nouvelle, kon hij, door den heer Firmin-Marbeau wakker bijgestaan, van een anders zekeren dood verlossen. Bij de hoofdlieden der Commune, die hem achtten, sprong hij voor onschuldig vervolgd in de bres. Persoonlijk wendde hij zich tot kroonprins Albert van Saksen, opperbevelhebber der Duitsche bezettingstroepen en ontving de vergunning, dat de vrouwen en kinderen barakken betrekken mochten op het door de Duitschers bezette terrein vóór de stad, opdat die weerloozen van de ijslijkheden van den burgerkrijg verschoond zouden worden. Met niet minder menschlievendheid smeekte hij de regeering van Versailles, met name Thiers en Barthélémy-St.-Hilaire, het wraakgericht over het opgestane Parijs te verzachten. Tot loon voor al deze nobele daden werd Dunant beurtelings voor communist, anarchist, Russisch spion, nihilist, hoofdman van de Roode Internationale 1) uitgemaakt en hij, de man des vredes, bij de Europeesche politie in verdenking gebracht.

In de laatste maanden van het jaar 1871 en in het begin van 1872 ledigde de door iedereen verlaten en vergeten Dunant den lijdensbeker tot den bodem. Te fier om van de wereld datgene te eischen, wat hem billijk toekwam, moest hij, om zijn bestaan te rekken, broodschrijver worden. Vroeger deelde de écrivain de douzième ordere — gelijk hij zich betitelde, toen iemand hem vroeg wat hij was — zijn werken rond. Hij gaf zijn boeken, hij verkocht ze nooit. Thans moest hij om geld schrijven, en wat veel erger was, zijn denkbeelden aan anderen verkoopen. Wie weet, hoe menig politicus, hoe menig filantroop gepronkt heeft met de veeren, die hij Dunant had uitgerukt? Voor zoover ik heb kunnen nagaan, zijn omstreeks dien tijd door hem geschreven en op zijn naam uitgekomen: *L' Avenir Sanglant*; *Long Cri de Souffrance des déshérités et des écrasés* en *Le Paupérisme en Angleterre*. De titels zelve zijn welsprekend genoeg. De inhoud wordt bezielde door den adem der verzoening, die ook *Un Souvenir de Solferino* leven had aangeblazen.

Toen de nood zoo hoog gestegen was, dat Dunant schier geen voedsel, geen kleederen meer had 2), kwam er onverwachte uitredding.

Het was waarlijk niet de schuld van keizer Napoleon III geweest, dat men den stichter van het R. K. aan ellende had prijs gegeven. In 1867 had hij aangeboden de eene helft van Dunant's schulden te voldoen, indien zijn vrienden de andere betaalden. Zooals gezegd is, mislukte toen door de inblazingen

1) Een verwarring van namen. Vóór en gedurende de belegering heette ook het R. K. van Parijs in de wandeling: *L'Internationale*.

Een ander woordenspel greefde Dunant nog meer. In Engeland strooiden zijn vijanden het gerucht uit, dat hij betaald secretaris (secretary) van Moynier was geweest en dus geen deel had aan de stichting van het R. K. Nu is een secretary, tegenover een honorary secretary, steeds een bezoldigd beambte. Het Fransch *secrétaire* (d'un comité) duidt een eerebetrekking aan. Van de schijnbare overeenkomst in beteekenis van *secrétaire* en secretary, maakte men een vuilaardig gebruik.

Over Dunant's optreden in het ongelukkige Parijs, zie men ook de belangrijke mededeelingen in de *Daily Telegraph*, May 8, 1871.

2) „Et je n'avais rien et je n'avais pas de quoi manger ni me vêtir”. (Brief van 7 Dec. 1896, waarin hij aan de ongeluksdagen van Parijs terugdenkt).